

Verslag bevindingen pilot Menselijke Maat en aanbevelingen voor vervolgacties.

1. Inleiding

Op 6 november 2020 is de motie Menselijke Maat aangenomen door de gemeenteraad. In deze motie wordt het college opgeroepen:

- te experimenteren met eigenstandige (financiële) beleidsvrije ruimte voor onze medewerkers, om binnen deze ruimte de “menselijke maat” toe te passen.
- Hiervoor vóór de behandeling van de kadernota in 2021 met een voorstel naar de raad te komen.

Daarop heeft het college d.d. 26-01-2021 besloten een pilot op te starten, in de bijlage de beschrijving van deze pilot (bijlage 1).

De gemeenteraad is d.d. 26 januari 2021 met RIB nummer 4/2021 hierover geïnformeerd. Daarbij is toegezegd dat de raad wordt geïnformeerd over de eerste bevindingen, voor de definitieve behandeling van de kadernota.

De pilot is over de periode 1 februari t/m 30 april 2021 uitgevoerd. In deze notitie doen wij verslag over pilot, de eerste bevindingen en adviezen voor het vervolg.

2. Doelen van de pilot

1. In concrete casuïstiek (inkomen, schulden, Wmo/jeugdwet) vanuit een integrale aanpak komen tot de best passende oplossing volgens de menselijke maat.
2. Te onderzoeken op basis van deze praktijk welke knelpunten we tegenkomen die het werken volgens de menselijke maat belemmeren.

3. Aanpak en opzet evaluatie

Om tijdig de gemeenteraad te kunnen informeren is medio april 2021 een tussentijdse evaluatie verricht. Op dat moment liep de pilotaanpak nog.

Gezien de korte duur van de pilot periode en het beperkt aantal casussen, gaat het in deze tussentijdse evaluatie uitdrukkelijk om eerste bevindingen en ervaringen. Daarbij gaat het ook over kwalitatieve en persoonlijke bevindingen, wat uitdrukkelijk past bij het thema Menselijke Maat.

Voor deze evaluatie is het volgende gedaan:

- a. beschrijving van de feitelijke informatie, aanpak, etc.
- b. Medewerkers die een casus hebben ingebracht hebben een beknopte schriftelijke vragenlijst ingevuld.
- c. Deelnemers van de pilotgroep hebben een beknopte schriftelijke vragenlijst ingevuld.
- d. Vervolgens is de informatie uit de vragenlijsten in een gezamenlijke sessie van de pilotgroep en werkgroep besproken. Daarbij zijn de belangrijkste bevindingen gedeeld en heeft dit geleid tot een aantal aanbevelingen.

Tot slot was er op het moment van de uitvoering van deze evaluatie nog maar zeer beperkt sprake van casuïstiek in het kader van de herstelactie Toeslagenaffaire. Daarmee hebben we geen bevindingen uit deze aanpak die input levert voor de aanpak menselijke maat.

4. De casuïstiek

De werkgroep kwam wekelijks bij elkaar, dit ook om voortgang in de casuïstiek te borgen.

Gedurende de periode februari t/m 14 april 2021 zijn 19 casussen besproken.

Casuïstiek is met name ingebracht door collega's Participatiewet (rechtmatigheid/doelmatigheid) en schuldhelpverlening, waarbij in een aantal zaken ook samenhang is met Wmo/Jeugdwet. Overigens

past dit bij het landelijke beeld dat met name bij casuïstiek vanuit Participatiewet er overlap kan zijn met Wmo en/of jeugdvragestukken.

Met de PvdA Ombudsman en SP hulpdienst is afgesproken dat zij casuïstiek rechtstreeks konden aandragen voor de pilot. Vanuit deze partijen zijn geen casussen ontvangen.

In de aangedragen casuïstiek ging het om verschillende thema's, o.a. :

1. inzet leerlingenvervoer voor kind afwijkend van de standaardregelgeving leerlingenvervoer, zodat ouder vanuit uitkering naar werk kon.
2. Gebruik inkomensinformatie uit Suwinet i.p.v. uitvragen bij inwoner.
3. Inzet schuldhulpverlening in relatie tot fraudevorderingen.
4. Woningssluiting bij hennepsteelt – gevolgen voor kinderen en eventueel partner.
5. Kosten i.v.m. aanhouden woning bij detentie.

5. De bevindingen uit de pilootaanpak

In het algemeen gaven deelnemers aan dat de aanpak van casuïstiekbespreking vanuit diverse optieken positief is.

Hieronder de belangrijkste bevindingen uit de pilot:

- gezamenlijke bespreking van casuïstiek vanuit verschillende invalshoeken heeft opgeleverd dat:
  - o de mogelijkheden en belemmeringen goed in beeld kwamen;
  - o een integrale afweging plaatsvond vanuit perspectief menselijke maat, gericht op best passende oplossing; en
  - o er een objectieve onderbouwing van de oplossing lag.
- Meer dan de helft van de ingebrachte casuïstiek (19 casussen zijn ingebracht) heeft direct geleid tot een passende oplossing binnen de regelgeving. Een deel is nog in onderzoek.
- Binnen huidige regels en beleid blijken er vaak goede mogelijkheden om in voorkomende casuïstiek (integraal) tot best passende oplossingen te komen.
- Bij een aantal casussen was duidelijk sprake van frictie tussen wet- en regelgeving en de beoogde menselijke maat en duurzame oplossing. Concreet gaat het om handhaving op basis van de Opiumwet, waarbij sluiten van woningen aan de orde is. De gevolgen voor kinderen, en de partner die niet verantwoordelijk is, zijn groot. Het vinden van de juiste balans tussen enerzijds de menselijke maat en anderzijds de handhaving en veiligheid vraagt daarmee uitdrukkelijk aandacht.
- Er is een spanningsveld tussen fraudevorderingen en inzet van schuldhulpverlening. Waar rechter wel kan beslissen op een afbetalingsvoorstel, en de schuldhulpverlener die mogelijkheid niet heeft. Dit leidt tot ongelijkheid.
- Het thema menselijke maat, de vraag onderzoeken mét de cliënt en vanuit het perspectief van de cliënt naar de best passende oplossing is uitdrukkelijk een aspect dat aandacht vraagt in onze organisatie in brede zin. Wat betekent dit voor je werk, voor je handelen en in de onderlinge samenhang? Hoe werkt eenieder vanuit de bedoeling van het sociaal domein en de bedoeling van de regels?
- Het werkbudget van € 5.000 is niet benut. Passende oplossingen zijn binnen de bestaande budgetten gerealiseerd.

6. Wat is intussen al opgepakt

- In de nieuwe conceptverordening leerlingenvervoer 2022 wordt een artikel opgenomen over recht op vervoer van school naar buitenschoolse opvang. Dit kan met name ouders richting

opleiding en werk ondersteunen. Daarnaast wordt in de nieuwe verordening waar mogelijk het perspectief van kind én ouder(s) centraal gesteld.

- In voorkomende situaties wordt de informatie van cliënt uit Suwinet gebruikt, en niet meer opnieuw uitgevraagd bij cliënt, zoals tot voor kort. Dit leidt tot mindere belasting van de inwoner en bevordert een snellere besluitvorming.

7. Aanbevelingen

De pilotgroep stelt het volgende voor:

7.1 Voortzetting van de integrale werkgroep met casuïstiek. Om de volgende redenen:

- o om meer ervaring op te doen met concrete casuïstiek (bespreking).
- o Om breder onderwerpen in beeld te krijgen die om aanpassingen vragen (bv. in werkwijze, proces).
- o Om het lerend effect uit te dragen bij collega's (ambassadeurs).

7.2 Het thema handhaving (bv woningsluiting) in het kader van Opiumwet dat in praktijk wringt met de zorg voor ontwikkeling van kinderen (en eventueel ouder), wordt opgepakt aan de hand van de ingebrachte casuïstiek. Collega's veiligheid en sociaal domein (beleid en uitvoering) verkennen welke knelpunten er zijn, wat oplossingsmogelijkheden zijn. Dit alles vanuit menselijke maat en zorg voor de ontwikkeling van kinderen (met eventueel ouder). Aanbevelingen hierover en indien nodig aanpassing van regelgeving of bestuurlijke afspraken, worden aan het college voorgelegd.

7.3 In de praktijk stuiten we op een spanningsveld tussen fraudevorderingen en inzet van schuldhulpverlening. Waar de rechter wel kan beslissen op een afbetalingsvoorstel, en de rechtmatigheidscoach die mogelijkheid niet heeft. Dit leidt tot ongelijkheid en we willen voorkomen dat de stap naar de rechter nodig is. Aanbevolen wordt de mogelijkheden hiertoe te onderzoeken.

7.4 Tot slot is het werken vanuit optiek menselijke maat een aspect dat breed in de organisatie aandacht vraagt. Wat betekent het perspectief van inwoner centraal en best passende duurzame oplossing, in relatie tot het systeem van wetten, regels, domeinen, verantwoording en controle? Een systeem dat in de afgelopen periode door centrale en lokale overheid is georganiseerd. Vertrouwen moet weer voorop komen te staan. Dit alles is dus een cultuuromslag. Voorstel is in aansluiting op het Beleidskader maatschappelijk domein, Fier op Venlo hier acties organisatiebreed op uit te zetten. Daarbij kan gedacht worden aan brede communicatie, inspiratiesessies, intervisie, mogelijk inzetten van ondersteunende werkwijzen. Uiteraard worden de ervaringen uit de pilotgroep al bij de uitvoerende teams meegenomen, o.a. in de reguliere casusbesprekingen en deskundigheidsbevordering etc.

7.5 Op het aspect financiële beleidsruimte wordt geadviseerd geen apart budget op te nemen in de gemeentebegroting. Uitgangspunt is dat ondersteuning die geboden wordt, wordt bekostigd uit de budgetten in de gemeentebegroting. Dat kan, echter kost momenteel veel administratieve verwerking en levert soms spanning met rechtmatigheidscontrole op. Dit moet voorkomen worden binnen de reguliere budgetten en afspraken.

Venlo, 23 april 2021

Pilotgroep menselijke maat

Team Maatschappelijke Opgaven/I. Sijbers

Bijlage 1: beschrijving van de pilootaanpak.